

การเรียนการสอนวรรณคดีญี่ปุ่นในปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๓๖)

สุศิริ พรสวัสดิภักดี*

“ความมุ่งหมายในการสอนทุกวิชา ควรคำนึงออกเป็นพฤติกรรมของผู้เรียน ไม่ควรคิดจากด้านผู้สอนฝ่ายเดียว การกำหนดความมุ่งหมายควรกำหนดออกมาในรูปของสมรรถภาพต่าง ๆ สำหรับวิชาวรรณคดีหรือถ้าจะอยากใช้ชื่อใหม่ว่าอะไรก็ตาม ความมุ่งหมายสำคัญก็คือให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็น ซึ่งหมายถึงว่าเกิดความวิจักษ์ คือ เข้าใจหนังสือในด้านข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้เขียน อีกทั้งแลเห็นส่วนดีส่วนบกพร่องของหนังสือแต่ละเรื่องที้อ่าน นอกจากความวิจักษ์ก็อาจมุ่งให้สามารถวิจารณ์ คือบอกกล่าวออกมาเป็นรูปเรียงความที่น่าฟัง น่าอ่าน โดยใช้กลวิธีการบอกกล่าวที่เหมาะสม”

ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

วิชาวรรณกรรมศึกษา : สิ่งการสอนและวิธีการสอน **

การเรียนการสอนวรรณคดีญี่ปุ่นในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยนั้น อาจจะกล่าวได้ว่าเพิ่งจะเริ่มขึ้นอย่างจริงจัง ในปี ๒๕๑๗ เมื่อคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกโดยได้เปิดสอนรายวิชาวรรณคดีญี่ปุ่นทั้งหมด ๘ รายวิชา คือ

ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น	๒	รายวิชา
นวนิยายสมัยใหม่	๒	รายวิชา
กวีนิพนธ์สมัยปัจจุบัน	๒	รายวิชา
บทละครญี่ปุ่น	๒	รายวิชา

ในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นฉบับปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขราย

วิชาวรรณคดีญี่ปุ่นใหม่เป็น ๗ รายวิชา ดังนี้

รายวิชาบังคับ - ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น

๒

รายวิชาเลือก - ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น

๑

นวนิยายญี่ปุ่นสมัยใหม่

สัมมนานวนิยายญี่ปุ่นสมัยปัจจุบัน

บทละครญี่ปุ่น ๑, ๒

กวีนิพนธ์ญี่ปุ่น

สำหรับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ นั้นมีการเปิดสอนรายวิชาวรรณคดีญี่ปุ่นในหลักสูตร

* อาจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, แว่นวรรณกรรม. (สำนักพิมพ์อ่านไทย, ๒๕๒๙), ๒๗๐-๒๗๑.

ภาษาญี่ปุ่น ดังนี้

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์ เปิดสอน ๔ รายวิชา

รายวิชาเลือก - ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น
วรรณกรรมคลาส
สิกญี่ปุ่น
วรรณกรรมญี่ปุ่นสมัย
ใหม่
เรื่องสั้นญี่ปุ่น

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ เปิดสอน ๔ รายวิชา

รายวิชาบังคับ - ประวัติวรรณคดี ๑, ๒
วรรณกรรมญี่ปุ่นสมัย
เมจิและไทโซ
วรรณกรรมญี่ปุ่นสมัย
โชวะ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดสอน ๕ รายวิชา

รายวิชาบังคับเลือกระหว่างแขนงวิชา
ทางภาษากับแขนงวิชาทางวรรณคดี

ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น
๑, ๒
วรรณกรรมญี่ปุ่นสมัย
ใหม่
สัมมนาภาษาและ
วรรณคดีญี่ปุ่น

รายวิชาเลือก - บทละครญี่ปุ่น

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัต
ตานี เปิดสอน ๔ รายวิชา

รายวิชาบังคับ - ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น

๑

วรรณกรรมญี่ปุ่นสมัย
ใหม่ ๑

รายวิชาเลือก - ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น

๒

วรรณกรรมญี่ปุ่นสมัย
ใหม่ ๒

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดสอน ๒ รายวิชา

รายวิชาเลือก - นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น
วรรณกรรมญี่ปุ่น

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดสอน ๔ รายวิชา

รายวิชาบังคับ - วรรณกรรมญี่ปุ่น

รายวิชาเลือก - เรื่องสั้นญี่ปุ่น

วรรณกรรมญี่ปุ่นสมัย
ใหม่

นักเขียนนวนิยาย

เฉพาะบุคคล

หลักสูตรวิชาภาษาญี่ปุ่นของแต่ละ
มหาวิทยาลัยจะเน้นหนักวิชาทางด้านการ
ฝึกทักษะการใช้ภาษาเป็นหลัก จะมีราย
วิชาวรรณคดีญี่ปุ่นจำนวนไม่มากนักเพียง ๔
- ๕ รายวิชาเท่านั้น ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่ามีข้อ
จำกัดในเรื่องของเวลาเป็นสำคัญ เมื่อเปรียบ
เทียบกับวิชาภาษาอังกฤษที่นักศึกษาได้
เรียนมาตั้งแต่ชั้นประถมหรือภาษาฝรั่งเศส
ภาษาเยอรมันที่เรียนมาในชั้นมัธยมปลายแล้ว
เวลาส่วนใหญ่ของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นที่เพิ่งเริ่มต้นในระดับมหาวิทยาลัยนั้นจะ

หมดไปกับการหัดเขียนตัวอักษรที่ผิดแผกไปจากตัวอักษรภาษาอังกฤษ ไวยากรณ์ระดับต้น การฝึกทักษะการใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผศ. ดร.กัลยาณี สิตสุวรรณ ได้เขียนไว้ในบทความเรื่อง “การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ” * ว่า

“ภาษาญี่ปุ่นนั้นเป็นภาษาที่ยากทีเดียว ฉะนั้นจะแบ่งเวลามาเรียนวรรณคดีและวัฒนธรรมก็หาเวลายาก และวิชาเหล่านี้มักจะเป็นวิชาเลือก จะว่าไม่เห็นความสำคัญคงไม่ใช่ เพราะวรรณคดีเป็นทางให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดอ่านสังคมวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของชาตินั้น ๆ ได้ แต่ถ้าภาษาไม่ดีพอแล้วคงจะชื่นชมกับวรรณคดีได้ไม่เต็มที่ ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกัน ที่จริงแล้วภาษาก็คือวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง การเรียนภาษาก็คือการเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างหนึ่งของญี่ปุ่น แต่การที่จะเข้าใจญี่ปุ่นได้นั้นภาษาอย่างเดียวไม่พอเพียง ภูมิหลังทางอารยธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ความคิด ขนบธรรมเนียมและประเพณีก็เป็นส่วนสำคัญยิ่งที่เราจะมองข้ามไม่ได้ แต่ในช่วงเวลาอันจำกัด การฝึกทักษะทางภาษาจึงมีความจำเป็นมากกว่า อีกอย่างหนึ่งเนื้อหาทางวัฒนธรรมและวรรณคดีนั้นก็สามารถเรียนผ่านสื่อภาษาอื่น นอกจากภาษาญี่ปุ่นได้ (.....)

ในระดับปริญญาตรีที่เวลาส่วนใหญ่ต้องอุทิศให้กับ การฝึกทักษะทางภาษานั้น เป็นเรื่องยากที่จะเจียดเวลาเรียนวิชาอื่น ๆ ที่อาจศึกษาเองได้ แต่ในระดับการเรียนที่สูงขึ้นแล้ว วัฒนธรรมและวรรณคดีจะเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้”

นอกจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลาแล้ว การที่ผู้เรียนขาดความสนใจที่จะเรียนรู้ วิชาวรรณคดีญี่ปุ่นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาจำนวน ๔๖๘ คนจากมหาวิทยาลัย ๗ แห่ง เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๕ โดยกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย (TAIKOKU NIHONGO KENKYUUKAI) พบว่ารายวิชาที่นักศึกษาจำนวนมากประสงค์จะให้เปิดเพิ่มขึ้นจากที่มีในหลักสูตรเป็นอันดับ ๑ คือ รายวิชาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สำหรับ รายวิชาวรรณคดีญี่ปุ่นนั้นนักศึกษาที่ประสงค์จะให้เปิดเพิ่มขึ้นนั้นมีอยู่จำนวนน้อย คำตอบของคำถามดังกล่าว มีดังนี้

คำถาม > รายวิชาที่ประสงค์จะให้เปิดเพิ่มขึ้นจากที่มีในหลักสูตร

	จำนวนนักศึกษา (%)
A. เทปโทรทัศน์	๓๗.๒
B. สันทนาธุรกิจ	๕๖.๔
C. แปล	๓๕.๙
D. แปลแบบล่าม	๕๙.๐
E. เรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่น	๔๖.๑
F. ท่องเที่ยว	๖๙.๒
G. วรรณคดี	๑๔.๑
H. อื่น ๆ	๑.๓

การที่นักศึกษาขาดความสนใจในเรื่องของวรรณคดีญี่ปุ่นนั้นอาจจะเป็นเพราะว่าขาดสิ่ง ที่กระตุ้นความสนใจของนักศึกษา

* วารสารอักษรศาสตร์ ๒๔,๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๓๖), ๑๔๕-๑๕๖.

ซึ่งสิ่งหนึ่งที่คิดว่าน่าจะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาได้บ้างก็คือหนังสือแปลวรรณกรรมญี่ปุ่น การที่ได้อ่านวรรณกรรมญี่ปุ่นโดยไม่ต้องมีตัวเปิดพจนานุกรมหาศัพท์นั้นน่าจะทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้วรรณกรรมญี่ปุ่นขึ้น และ ความสนใจนั้นอาจมีเพิ่มมากขึ้นถึงขนาดที่อยากจะอ่านวรรณกรรมญี่ปุ่นจากต้นฉบับภาษาญี่ปุ่น เป็นที่น่าเสียดายที่ว่าหนังสือแปลวรรณกรรมญี่ปุ่นแม้จะมีอยู่มากพอสมควร แต่ที่มีวางจำหน่าย อยู่ตามร้านหนังสือกลับมีอยู่เพียงไม่กี่เรื่อง และตามห้องสมุดของมหาวิทยาลัยก็มีอยู่น้อยมาก (สำหรับรายชื่อหนังสือแปลวรรณกรรมญี่ปุ่นได้รวบรวมไว้ในตอนท้ายของบทความนี้)

นอกจากหนังสือแปลวรรณกรรมญี่ปุ่นที่น่าจะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาแล้ว งานเขียนและงานแปลเกี่ยวกับวรรณคดีญี่ปุ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเขียนเกี่ยวกับการอ่านตีความวรรณกรรมก็น่าที่จะมีส่วนช่วยเสริมความเข้าใจและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกรอยากรู้ที่จะอ่านและแสดงความคิดเห็น แต่นั่นหมายความว่าต้องมีงานเขียนที่เกี่ยวกับ เรื่องใดเรื่องหนึ่งในจำนวนที่พอประมาณ มิฉะนั้นแล้วนักศึกษาจะไม่มีโอกาสได้อ่านงานเขียนที่มีความหลากหลายทางความคิดซึ่งมีได้ในการอ่านวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และจะไม่เกิดความรู้สึกรู้สึกมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็น

นักศึกษาอาจจะยึดเอาความคิดเห็นของงานเขียนเดียวที่ได้อ่านนั้นว่าเป็นความคิดเห็นที่ถูกต้องเพียงความคิดเห็นเดียวก็ได้ ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับการอ่านวรรณกรรมที่มุ่งให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ของ “ความชื่นชมที่มาจากการค้นพบ” ดังที่ ศจ. ดร. เจตนา นาควัชระ ได้เขียนไว้ใน “ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับอุดมศึกษา” *ว่า

“การอ่านหนังสือด้วยตนเองด้วยใจรักนั้นเป็นแก่นแท้ของการเรียนอักษรศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวรรณคดี นักศึกษาจะต้องรู้จักอ่านเอง อ่านให้กว้าง อ่านให้ละเอียด และอ่านให้ลึก หน้าที่ของครูคือ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ความชื่นชมที่ได้จากวรรณคดี ถือเป็นความชื่นชมที่มาจาก การค้นพบ ค้นพบสมบัติทางวรรณศิลป์ที่นักศึกษาแต่ละคนได้แสวงหาด้วยตนเอง ได้รู้จักคุณค่าด้วยการใช้วิจารณ์ของตนเอง”

จากการสำรวจงานเขียนและงานแปลเกี่ยวกับวรรณคดีญี่ปุ่นซึ่งได้รวบรวมไว้ท้ายบทความนี้ พบว่ามีงานเขียนไม่มากนักและงานเขียนส่วนใหญ่จะเป็นงานเขียนเชิงประวัติศาสตร์ วรรณคดี ในขณะที่งานเขียนเกี่ยวกับการอ่านตีความวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งมีค่อนข้างน้อย การที่งานเขียนและงานแปลเกี่ยวกับวรรณคดีญี่ปุ่นมีไม่มากนัก ประการหนึ่งคงจะเป็นเพราะว่าผู้ที่สามารถผลิตงานเขียนเหล่านี้ได้คือ ผู้สอนวรรณคดีญี่ปุ่นนั้น

* เจตนา นาควัชระ, ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์. (สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๒๔), ๑๒๗-๑๒๘.

ยังมีไม่มากนัก ประกอบกับที่จำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในแต่ละมหาวิทยาลัยก็มีค่อนข้างจำกัด ทำให้ผู้สอนที่จบทางด้านวรรณคดีญี่ปุ่นมาต้องรับภาระงานสอนทางด้านทักษะการใช้ภาษาเสียเป็นส่วนมาก

และแทบจะไม่ได้สอนวิชาทางด้านวรรณคดีเลยเนื่องจากวิชาทางด้านวรรณคดีส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาเลือกที่นักศึกษา มักจะไม่เลือกเรียน

จำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แยกตามสาขาวิชาที่จบมา

	วรรณคดี	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาศาสตร์	อื่น ๆ	รวม
จุฬาลงกรณ์	๕ (ลาเรียน ๓)	๑	๑	-	๗
ธรรมศาสตร์	๓	๔	๑	-	๘
เกษตรศาสตร์	๑	๔	-	-	๕
เชียงใหม่	-	-	๒	-	- ๒
สงขลานครินทร์	-	๑ (ลาเรียน)	-	-	๑
บูรพา	-	-	-	๓	๓
ศิลปากร	-	๑	๒	-	- ๓

ภายใต้วิกฤตการณ์ที่การเรียนการสอนวรรณคดีญี่ปุ่นขาดทั้งความสนใจของนักศึกษา ขาดทั้งสิ่งกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากคิด อยาก “ค้นพบ” อยากแสดงความเห็นในวรรณกรรมที่ได้อ่าน ซึ่งเป็นไปตามกระแสของสังคมปัจจุบันยุคไฮเทค ที่การศึกษาทางด้านมนุษยศาสตร์ถูกประเมินว่าไม่มีประโยชน์ สิ่งทีพอจะทำได้ก็คือ การเน้นการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีที่การฝึกอ่านตีความวรรณกรรม ซึ่งถ้าจุดมุ่งหมายของวิชาวรรณคดีคือ “ให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็น” การเรียนการสอนวิชาวรรณคดีญี่ปุ่นก็น่าที่จะเป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นัก

ศึกษาได้อ่านวรรณกรรมและได้แสดงความคิดเห็นเป็นสำคัญ

สำหรับการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการอ่านวรรณกรรมเพื่อช่วยให้นักศึกษา “อ่านหนังสือเป็น” นั้น เนื่องจากนักศึกษาที่เพิ่งจะเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยนั้นจะรู้คำศัพท์ในปริมาณที่ค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องทำเอกสารอธิบายคำศัพท์ให้เพื่อช่วยให้นักศึกษารู้สึกอยากอ่านมากขึ้น นอกจากนี้เนื่องจากนักศึกษาไม่สามารถหาอ่านงานเขียนเกี่ยวกับวรรณคดีได้ด้วยตนเองเพราะงานเขียนที่เป็นภาษาไทยก็มีไม่มากนัก งานเขียนที่เป็นภาษาญี่ปุ่นก็ยังอ่านไม่รู้เรื่องและก็ไม่สามารถหาอ่านได้ตามห้องสมุดในเมืองไทย ผู้สอนจึงจำเป็นต้องให้

ข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ โดยการเขียนหรือแปลงานเขียนที่เกี่ยวกับการอ่านตีความวรรณกรรมในหลาย ๆ แง่มุม

การที่นักศึกษาได้อ่านงานเขียนในหลาย ๆ แง่มุมนอกจากจะทำให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการ “อ่านหนังสือเป็น” แล้ว นักศึกษาจะเข้าใจได้ว่า ไม่มีผิดไม่มีถูกในการอ่านวรรณกรรมและจะเริ่มสนุกกับการที่ได้ขบคิดซึ่งในที่สุดนักศึกษาก็จะได้ประสบการณ์ของ “ความชื่นชมที่มาจากการค้นพบ”

ในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มักจะเน้นหนักในรายวิชาทางด้านทักษะการใช้ภาษานั้นการเปิดรายวิชาที่มุ่งเน้นการอ่านตีความวรรณกรรมเป็นรายวิชาบังคับแม้จะเพียงรายวิชาเดียวก็น่าจะมีส่วนช่วยสร้างเสริมประสบการณ์การ “อ่านหนังสือเป็น” ให้แก่นักศึกษาได้ไม่มากนักน้อย

หนังสือแปลวรรณกรรมญี่ปุ่น

ประเภทนวนิยาย

คาวาบาตะ ยาสุนาริ, เสียงแห่งขุนเขา, อมราวดี แปล, สำนักข่าวสารญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๒.

_____ เหมันตคาม, ชุน ประภาวิวัฒน์ แปล, สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, ๒๕๑๕
มิชิมา ยูกิโอะ, เสียงคลื่นที่รินรมย์ใจ, ชุน ประภาวิวัฒน์ แปล, สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, ๒๕๑๗
โทคุโหมิ โรคะ, จำพราก, อมราวดี แปล, สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๑๘.

มิชิมา ยูกิโอะ, คินฝั่ง, ช. ชาลี แปล, สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๒๐.

โคบายาชิ ทาคิจิ, เรือนรก (พิมพ์ใหม่ชื่อเรือโรงงาน), วิทยากร เชียงกุล แปล. สำนักพิมพ์
การเวก, ๒๕๒๑.

อาคุตากาวา ริวโนะสุเกะ, ขัปปะ, กัลยาณี สีสวรรณ แปล, สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๒๑.

บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับวรรณคดีญี่ปุ่น

บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับวรรณคดีญี่ปุ่นที่เขียนและพิมพ์ในประเทศไทยนี้รวบรวมมาจากรายงานการวิจัยของสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปี ๒๕๒๘ เรื่อง “พัฒนาการของญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย ค.ศ. ๑๙๘๑-๑๙๘๔ (สาขาวรรณคดีญี่ปุ่น)” โดย ร.ศ. อาทร พุทธธรรมสาร และจาก ญี่ปุ่น-บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (พ.ศ. ๒๕๓๔) ของสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา และจากการสำรวจโดยผู้เขียนเอง เนื่องจากการเป็นสำรวจในเวลาที่ย่ำแย่จำกัด จึงคาดว่าจะต้องมีสิ่งพิมพ์ที่ตกสำรวจไปบ้าง ซึ่งผู้เขียนจะปรับปรุงบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับวรรณคดีญี่ปุ่นนี้ในโอกาสต่อไป

ทานิซากิ จุนอิชิโร่, หนามรัก, สิทธิโสภณ แปล, สำนักพิมพ์ประชาสารสิน, ๒๕๒๒.
 โอเอ เคซามุโร่, คนสองโลก, ดวงตา ประทีป แปล, สำนักพิมพ์ทานตะวัน, ๒๕๒๕.
 นัทสึเมะ โซเซกิ, โป้ทจัง, ไฮชิโนะ แปล, สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๒๖.
 คาวาบาตะ ยาสุนาริ, เมืองหิมะ, วัฒนา พัฒนพงศ์ แปล, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๒๘.
 คาวาบาตะ ยาสุนาริ, กระเรียนพันตัว, วัฒนา พัฒนพงศ์ แปล, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๒๘.
 ชิมาซากิ โทซง, ฮาคาอิ, พัชรินทร์ แปล, สำนักพิมพ์ฉบับแรก, ๒๕๒๘.
 โมริ โอไง, ห่านป่า, สันตสิริ แปล, สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘.
 อิบุเซ มาสซึกิ, ฝนดำ, วรทัศน์ แปล, สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๒๘.
 อาริโยชิ ซาวาโกะ, เมียหม้อ, กิติมา อมรทัต แปล, สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙.
 คาไซ โอซามุ, อาทิตย์ลับฟ้า, มอลินี แก้วเนตร แปล, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๐.
 คาวาบาตะ ยาสุนาริ, วิมานมายา, วันเพ็ญ บงกชสถิตย์ แปล, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๐.
 _____ กรุงเก่า, ยุพเรศ วินัยธร แปล, สำนักพิมพ์รวมธรรม, ๒๕๓๑.
 ไฮทานิ เค็นจิโร่, ดวงตาระด่าย, รสริน ลิ้มประเสริฐ บรรณาธิการ, มูลนิธิเด็ก, ๒๕๓๑.
 ตาเกยามา มิชิโอะ, แว่วเสียงพิณพม่า, ไกรวรรณ สีดาพอง แปล, สุขภาพใจ, ๒๕๓๑.
 คาวาบาตะ ยาสุนาริ, ทะเลสาบ, ยุพเรศ วินัยธร แปล, สำนักพิมพ์รวมธรรม, ๒๕๓๒.
 _____ เซียนโกะ, ยุพเรศ วินัยธร แปล, สำนักพิมพ์รวมธรรม, ๒๕๓๓.
 อาเบ โคโบ, นางแห่งเนนทราย, กิติมา อมรทัต แปล, สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส, ๒๕๓๕

ประเภทหนังสือรวมเรื่องสั้น

ราโซมอน, ฉุน ประภาวิวัฒน์ แปล, สำนักพิมพ์โอเดียนบุ๊คส์, ๒๕๑๔.
 เรื่องสั้นญี่ปุ่น ๑, ปิยะจิต ทาแดง บรรณาธิการ, อักษรสารสิน, ๒๕๒๐.
 เรื่องสั้นญี่ปุ่น ๒, ปิยะจิต ทาแดง บรรณาธิการ, ดำรงการพิมพ์, ๒๕๒๒.
 เรื่องสั้นญี่ปุ่น ๓, ปิยะจิต ทาแดง บรรณาธิการ, ดำรงการพิมพ์, ๒๕๒๒.
 เลือดรักชาติ รวมเรื่องสั้นของยูคิโอะ มิซึมา, รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ แปล, สำนักพิมพ์ประพันธ์
 สารสิน, ๒๕๒๒.
 รักด้วยเลือด, อมราวดี แปล, สำนักพิมพ์กอไผ่, ๒๕๒๓.
 ซากุระร่วงในฤดูใบไม้ผลิ, รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ แปล, สำนักพิมพ์วิทรัส, ๒๕๒๓.
 ระบำเร่และรวมเรื่องสั้นชั้นเยี่ยม, วัฒนา พัฒนพงศ์ แปล, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๑.
 เรื่องสั้นดีเด่นจีน-ญี่ปุ่น, ศูนย์การแปล คณะอักษรศาสตร์, สำนักพิมพ์จุฬา, ๒๕๓๑.
 เรื่องสั้นญี่ปุ่น ๔, มณฑา พิมพ์ทอง บรรณาธิการ, สำนักพิมพ์บำรุงสารสิน, ๒๕๓๔.

ประเภทบทละคร

บทละคร ๔ เรื่องของชีกามาซี มองซาเอมมอ, เด่นดวง พุ่มศิริ แปล, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖.

เนื้อเรื่องละครบุษราคัม, เด่นดวง พุ่มศิริ แปล, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๗.

ประเภทอื่น ๆ

นิทานพื้นเมืองญี่ปุ่น ๖๕ เรื่อง, พร พิตยา แปล, สำนักพิมพ์บรรณโลก, ๒๕๐๘.

นิทานเอกของญี่ปุ่น, ลมูล รัตตากร แปล, สำนักพิมพ์แพรวพิตยา, ๒๕๑๕.

โคจิเกิ ตำนานที่เก่าแก่ที่สุดของญี่ปุ่น, มาริสา ชลิตพัฒน์กร บรรณาธิการ, โรงพิมพ์เจริญผล, ๒๕๒๒.

งานเขียนและงานแปลเกี่ยวกับวรรณคดีญี่ปุ่น

ประเภทบทความ

ชูเกียรติ อุทกะพันธุ์ “ขามูไร ๗๐ เหตุการณ์มิชิมา” วิทยาสารปริทัศน์ ๒๒, ๒๕ (มกราคม ๒๕๑๔), ๓-๑๑, ๖๗-๖๘.

นลินี สิตสุวรรณ “การฆ่าตัวตายของนักประพันธ์ชาวญี่ปุ่น” อักษรศาสตร์วิจารณ์ ๑,๙ (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗), ๒๖-๓๐.

เยาวเรศ คชลักษณ์ “โนะ ละครคลาสสิกของญี่ปุ่น” อักษรศาสตร์วิจารณ์ ๑,๙ (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗), ๓๒-๓๕.

อาหาร พงษ์ธรรมสาร “สังคมกับนักเขียน” ส.น.ท.ญ.สาร ฉบับ “ญี่ปุ่น” ประจำปี ๑๙๗๕-๑๙๗๖ จัดทำโดยสมาคมนักเรียนไทยในประเทศญี่ปุ่น, ๑๕๕-๑๖๒.

_____ “โคโบ อัมเบ้ นักเขียนญี่ปุ่นปัจจุบันผู้อาจมีหวังรางวัลโนเบล” โลกหนังสือ ๑,๓ (ธันวาคม ๒๕๓๐), ๓๖-๓๙.

_____ “นาซุเม โซเซกิ ผู้สร้าง ซานชิโร” โลกหนังสือ ฉบับแนะนำ (มิถุนายน ๒๕๒๐), ๖๒-๖๖.

เรียวจันทร์ “เรือโรงงาน โดย ตากิชิ โกบายาชิ วรรณกรรมต้องห้ามของญี่ปุ่น” ข่าวไทยนิกร ๑,๗ (ธันวาคม ๒๕๒๐), ๓๙-๔๑.

สันติ นามธรรม “วรรณกรรม ‘บุราคูมิน’ ของญี่ปุ่น หมายถึงอะไร” โลกหนังสือ ๑,๖ (มีนาคม ๒๕๒๑), ๗๖-๘๑.

ประทุมพร วัชรเสถียร “นวนิยายร่วมสมัยของญี่ปุ่น-ศึกษาผลงานของคาวาบะตะและมิชิมา”

- วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ๒,๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๒๑), ๑๓๑-๑๔๙.
 ประทุมพร วัชรเสถียร “อิทธิบาท ๓ กับ นวนิยายเรื่อง “กำแพงของมนุษย์” โลกหนังสือ ๑,๙ (มิถุนายน ๒๕๒๑), ๒๗-๓๐.
- อาทิตย์ บริบูรณ์ธรรม “อินุเชะ มัสทซึจิ กับนวนิยายเรื่อง “ฝนสีดำ” โลกหนังสือ ๑,๑๒ (กันยายน ๒๕๒๑), ๙๒-๑๐๐.
- ดำรง เปลี่ยนศรีสรณ์ “วรรณกรรมชนชั้นกรรมาชีพของญี่ปุ่น” คหวรรณกรรม ๑,๑ (ตุลาคม ๒๕๒๑), ๑๔-๒๒.
- อาหาร พงษ์ธรรมสาร “ประวัติสังเขปวรรณกรรมญี่ปุ่น” เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๑,๑ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๒), ๓๗-๔๖.
- กัลยาณี สีสสุวรรณ “นิทานปรัมปราของญี่ปุ่น” เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๑,๑ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๒), ๕๘-๖๙.
- สัญญาชัย สุวัจนบุต “พันธะสลาย นวนิยายจินตนาการที่เรียกหาความเป็นธรรมในสังคมญี่ปุ่น” วารสารมนุษยศาสตร์ ๙,๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๒๒), ๗๘-๘๕.
- สันติ นามธรรม “วรรณกรรมเอบอมป์ A- BOMB” โลกหนังสือ ๓,๒ (พฤศจิกายน ๒๕๒๒), ๕๕-๖๘.
- กระแสร่มาลยาภรณ์ “ประวัติวรรณคดีญี่ปุ่น” วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น สำนักพิมพ์บรรณกิจ , ๒๕๒๒, ๒๕๕-๒๗๐.
- เสาวลักษณ์ ศิริวิบูลย์ชัย “แนะนำละครโน” เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๒,๑ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๓), ๑๓๙-๑๕๘.
- ปิยะจิต ทาแดง “บุญคุณและการตอบแทน” เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๒,๒ (สิงหาคม - กันยายน ๒๕๒๓), ๑๔๕-๑๕๗.
- อาหาร พงษ์ธรรมสาร “งานเขียนของ ไชกาคุ อิฮาระ” เอกสารวิชาการไทย ญี่ปุ่นศึกษา ๒,๓ (ธันวาคม ๒๕๒๓), ๘๑-๑๑๔.
- _____ “วัฒนธรรมชาวเมือง” เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๔,๑ (เมษายน ๒๕๒๕), ๓๑-๕๑.
- _____ “ลักษณะวรรณกรรมช่วงสามปีหลังสงครามยุคของญี่ปุ่น” เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๔,๒ (สิงหาคม ๒๕๒๕), ๑๒-๒๙.
- _____ “ไซเซกิ นะสึเมะ บิดาแห่งวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่” วารสารธรรมศาสตร์ ๑๑,๔ (ธันวาคม ๒๕๒๕), ๑๖๗-๑๗๓.
- _____ “แนะนำวรรณกรรมชนชั้นกรรมาชีพของญี่ปุ่น” วารสารธรรมศาสตร์ ๑๒

,๒ (ตุลาคม ๒๕๒๖), ๗๓-๘๖.

อาทร พึ่งธรรมสาร “สังคมและวรรณกรรมญี่ปุ่น” รวมบทความอารยธรรมตะวันออก, สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖, ๒๘๒-๒๘๘.

_____ “แนะนำวรรณคดีของญี่ปุ่น” รวมบทความอารยธรรมตะวันออก, สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖, ๒๘๙-๓๑๒.

ปรียา บุญญะศิริ “นวนิยายญี่ปุ่นสมัยใหม่” รวมบทความอารยธรรมตะวันออก, สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖, ๓๑๓-๓๓๐.

สิงห์สนามหลวง “เรื่องของยูกิโอะ มิซึมา” ถนนหนังสือ ๑,๑๑ (พฤษภาคม ๒๕๒๗), ๘๗-๘๘.
มณฑา พิมพ์ทอง “ดาไซ โอซามุ ชีวิตและผลงาน” วารสารอักษรศาสตร์ ๑๗,๒ (กรกฎาคม ๒๕๒๘), ๑๖-๒๘.

เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล “การสวมวิญญาณในละครโนะของญี่ปุ่น” วารสารอักษรศาสตร์ ๑๗,๒ (กรกฎาคม ๒๕๒๘), ๒๙-๔๘.

_____ “แนะนำละครโน” นิตยสารตะวัน (พฤษภาคม-กรกฎาคม ๒๕๒๘), ๕๓-๗๑.

อาทร พึ่งธรรมสาร “วิเคราะห์เรื่อง ‘ในป่าละเมาะ’ ของ อาคุตางาวะ ริวโนะสุเกะ” วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๒๘), ๘๑-๙๒.

สุเทพ น้อมสวัสดิ์ “วิจารณ์ วิวัฒนาการวรรณกรรมญี่ปุ่นหลังสงคราม” วารสารธรรมศาสตร์ ๓ (กันยายน ๒๕๒๘), ๒๐๐-๒๐๔.

มณฑา พิมพ์ทอง “ฝนดำกับการแต่งงานของยาสึโกะ” วารสารอักษรศาสตร์ ๑๘, ๒ (กรกฎาคม ๒๕๒๙), ๑๖-๒๒.

มาริสา ซลิตพัฒน์กูร “วิวัฒนาการและลักษณะของวรรณคดีญี่ปุ่น” วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๒๙), ๗๐-๘๐.

ปรียา อิงคาภิรมย์ “ฝนดำ-โศกนาฏกรรมที่เมืองอิโรชิม่า” วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๒๙), ๑๘-๒๒.

สุเทพ น้อมสวัสดิ์ “สันติภาพ-คราบน้ำตา” วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๒๙), ๒๓-๒๖.

กัลยาณี สิตสุวรรณ “ภาษาในเคียวเงิน” วารสารอักษรศาสตร์ ๑๙,๑ (มกราคม ๒๕๓๐).

มาริสา ซลิตพัฒน์กูร “อิทธิพลของวรรณคดีตะวันตกต่อวรรณคดีญี่ปุ่น” นิตยสารตะวัน (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๓๐), ๒๓-๒๗.

สุเทพ น้อมสวัสดิ์ “Natsume Soseki เพชรน้ำเอกแห่งวรรณคดีญี่ปุ่นสมัยใหม่” นิตยสารตะวัน

(กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๓๐), ๖๓-๖๗.

กัลยาณี สีสวรรณ “เคียวเงิน” วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๓๐), ๖๘-๗๖.

_____ “โนและเคียวเงิน” วารสารอักษรศาสตร์ ๒๐,๑ (มกราคม ๒๕๓๑).

มาลินี ดิลกวัณิช “การละคอนญี่ปุ่น-ประวัติและศิลปะการแสดง” วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (ธันวาคม ๒๕๓๕), ๕๐-๗๐.

ประเภทบทความแปล

เคนสุเกะ ทามาอิ “มิชิม่า ยูกิโอะ พระเอกนวนิยายหรือผู้รักชาติ” แปลโดยมาริสา ชลิตพัฒน์กร วารสารศิลปศาสตร์ ๑,๑ (กรกฎาคม-พฤศจิกายน ๒๕๑๙), ๙๑-๑๐๔.

_____ “อุคิอุโมะ-เมฆลอย วรรณกรรมสมัยใหม่เรื่องแรกของญี่ปุ่น และฟูตาบาเทชิเม” แปลโดยอาทร พงษ์ธรรมสาร เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๑,๑ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๒), ๑๓๔-๑๔๕.

คีนโดนัลด์ “วรรณคดีญี่ปุ่น” แปลโดยนันทนาถกบิลกาญจน์ ประวัติศาสตร์และอารยธรรมญี่ปุ่น, วารุณีการพิมพ์, ๒๕๒๒.

เซเดนสตีกเกอร์ เอ็ดเวิร์ด จี “วิเคราะห์นักเขียนที่ยิ่งใหญ่สมัยเฮอัน มุราซากิ ชิกิบุ และเซอิโซนางอน” เก็บความโดยเพ็ญศรี กาญจนมัย เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๔,๒ (สิงหาคม ๒๕๒๕), ๔๑-๕๒.

คะซึโกะ โอชิโนะ “สุงาวาร่า โนะ มิชิซึนาะ เทพเจ้าแห่งปัญญา” แปลโดยอาทร พงษ์ธรรมสาร เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (สิงหาคม ๒๕๒๕), ๑-๑๑.

Akira Omote, “เซอามิกับการฝึกอบรมละครโนในวัยต่าง ๆ ” แปลโดยเสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๔,๒ (สิงหาคม, ๒๕๒๕), ๓๑-๔๐.

_____ “การสวมวิญญาณตัวละครโนละครโนของญี่ปุ่น” แปลโดยเสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล วารสารอักษรศาสตร์ (กรกฎาคม ๒๕๒๘), ๒๙-๔๘.

เคนสุเกะ ทามาอิ “กิริของชาวญี่ปุ่น” แปลโดยอาทร พงษ์ธรรมสาร วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา (สิงหาคม ๒๕๓๔), ๕๒-๕๘.

ประเภทหนังสือ

มณฑา พิมพ์ทอง, นักเขียนและนวนิยายญี่ปุ่นสมัยใหม่, ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

อาทร พงษ์ธรรมสาร, วิวัฒนาการวรรณกรรมญี่ปุ่นหลังสงคราม, สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์,

๒๕๒๘.

ไดซากุ อิเคตะและมาโคโตะ เนโมโตะ, ว่าด้วยวรรณคดีญี่ปุ่น, พงนา จันทรสันติ แปล, สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, ๒๕๓๓.

ปิยะจิต ทาแดง, ควะปะตะ ยาซุนะริ ลักษณะลีลาและการใช้จินตภาพ, โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

กาญจนา ประสพเนตร, วิวัฒนาการวรรณคดีญี่ปุ่น, โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

มาริสา พงษ์ธนยนตกิจ, สายใยแห่งวัฒนธรรมญี่ปุ่นจากวรรณกรรมคลาสสิกสมัยเอโดะสู่โลกสมัยใหม่, โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๓๖.